II

(Säädökset, joita ei tarvitse julkaista)

KOMISSIO

KOMISSION PÄÄTÖS,

tehty 30 päivänä huhtikuuta 1997,

Portugalin hallitukselle osoitetusta pyynnöstä lakkauttaa yritykselle EPAC — Empresa Para a Agroalimentação e Cereais SA valtion takauksena myönnetty tuki

(Ainoastaan portugalinkielinen teksti on todistusvoimainen)

(97/433/EY)

EUROOPAN YHTEISÖJEN KOMISSIO, joka

ottaa huomioon Euroopan yhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 93 artiklan 2 ja 3 kohdan,

sekä katsoo seuraavaa:

I

Komissio vastaanotti 15 päivänä lokakuuta 1996 julkiselle yritykselle EPAC-Empresa Para a Agroalimentação e Cereais, SA:lle, jäljempänä 'EPAC', mahdollisesti myönnetystä valtion tuesta valituksen, joka koski 30 miljardin escudon arvoista valtion takausta ja sitä täydentävää erityisehdoin myönnettyä 20 miljardin escudon lainaa.

Koska komissio ei ollut saanut Portugalin viranomaisilta perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan mukaista ilmoitusta asiasta, se osoitti Portugalille 31 päivänä lokakuuta 1996 päivätyn kirjeen, jossa se tiedusteli, onko tällainen tuki myönnetty. Lisäksi komissio pyysi, että jos kyseinen tuki on myönnetty, Portugalin viranomaiset tekisivät siitä perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan mukaisen ilmoituksen, jotta komissio voi aloittaa tutkimuksensa tuen yhteensopivuudesta perustamissopimuksen 92 ja 93 artiklan kanssa.

Portugalin pysyvä edustusto Euroopan unionissa vahvisti kirjeellä 26 päivänä marraskuuta 1996, joka rekisteröitiin 29 päivänä marraskuuta 1996, EPAC:lle myönnetyn valtion takauksen olemassaolon. Komissiolle ei kuitenkaan tehty perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan mukaista ilmoitusta. Tämän vuoksi tuki kirjattiin ilmoittamattomien tukien rekisteriin.

II

Ennen Portugalin liittymistä Euroopan yhteisöön viljojen pitäminen kaupan oli Portugalissa julkisen monopolin kattama toimiala. EPAC, joka tuolloin oli nimeltään Empresa Pública de Abastecimiento de Cereais, vastasi näiden markkinoiden hallinnoinnista. Julkinen monopoli purettiin vähitellen Portugalin liityttyä jäseneksi, ja EPAC:sta, joka oli muuttunut julkisella pääomalla rahoitetuksi osakeyhtiöksi, tuli yksi näiden vuonna 1991 vapautettujen viljamarkkinoiden toimijoista.

Valtionvarainministeriön valtiosihteerin ja maatalouden elintarviketuotannon valtiosihteerin yhteisesti 26 päivänä heinäkuuta 1996 tekemässä päätöksessä annetaan EPAC:n johtokunnalle lupa neuvotella markkinaehdoin saatavasta lainasta, joka olisi arvoltaan enintään 50 miljardia escudoa ja jolle myönnettäisiin 30 miljardin escudon osalta valtion takaus enintään seitsemän vuoden ajaksi.

Mainittu takaus myönnettiin EPAC:lle valtionvarainministerin 30 päivänä syyskuuta 1996 tekemällä päätöksellä N:o 430/96-XIII yrityksen eräältä pankkiryhmältä saaman lainan yhteydessä. Lainan määrä vastaa EPAC:n velan kokonaismäärää, joka 30 päivänä kesäkuuta 1996 oli 48,7 miljardia escudoa.

Lainan tarkoituksena on pankille maksettavan EPAC:n lyhytaikaisen velan muuttaminen keskipitkän aikavälin velaksi. Laina-ajaksi sovittiin seitsemän vuotta. Takauksen saaneen osuuden korko on sama kuin kuuden kuukauden Lisbor, ja ilman takausta olevan osuuden korko sama kuin kuuden kuukauden Lisbor, johon on lisätty 1,2 prosenttia. (Saatavilla olevien tietojen mukaan kuuden kuukauden

Lisbor vahvistettiin vuoden 1997 tammikuussa 5,65 prosentiksi vuodessa.) Maksut suoritetaan ennakolta puolivuosittain. Takaisinmaksu tapahtuu seuraavasti: ilman takausta oleva osuus maksetaan kymmenessä 1,87 miljardin escudon erässä viidennestä puolivuotiskaudesta alkaen ja takauksen saanut osuus maksetaan sen jälkeen, kun takausta ilman oleva osuus on maksettu, kuitenkin viimeistään seitsemän vuoden laina-ajan kuluessa.

III

Komissio päätti aloittaa perustamissopimuksen 93 artiklan 2 kohdassa määrätyn menettelyn EPAC:lle myönnettyjen tukien johdosta; ne seikat, joiden perusteella komissio katsoi, ettei kyseinen tuki näytä täyttävän perustamissopimuksen 92 artiklan 2 ja 3 kohdassa tarkoitettujen poikkeusten soveltamisen edellytyksiä, on esitetty komission kirjeessä 27 päivältä helmikuuta 1997 Portugalin hallitukselle. Kirjeessä komissio pyysi Portugalin hallitusta toteuttamaan kaikki tarpeelliset toimenpiteet EPAC:lle myönnetyn takauksen kaikkiin uusiin viljamarkkinoilla tapahtuvan liiketoimiin kohdistuvien vaikutusten lakkauttamiseksi välittömästi.

Portugalin hallitukselle myönnettiin mainitun kirjeen tiedoksiantamisesta lukien 15 päivän määräaika, jonka kuluessa sen on toimitettava komissiolle tieto toimenpiteistä, joita tämän velvoitteen täyttämiseksi on toteutettu.

Portugalin hallitus katsoo kirjeessään 21 päivältä maaliskuuta 1997, ettei julkinen hallinto millään tavoin puuttunut neuvotteluihin, jotka koskivat pankkien EPAC:lle myöntämiä lainoja, ja täsmentää tiettyihin lainoihin liittyviä yksityiskohtia. Portugalin hallitus ei kuitenkaan ilmoita minkäänlaisista toimenpiteistä, joita olisi toteutettava valtion takauksesta johtuvien vaikutusten lakkauttamista koskevan velvoitteen noudattamiseksi.

IV

EPAC:lle valtionvarainministerin 30 päivänä syyskuuta 1996 tekemän päätöksen N:o 430/96-XIII mukaisesti myönnettyjen tukien käyttöön ottaminen tapahtui perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan vastaisesti, koska niistä ei tehty ilmoitusta ennakolta komissiolle suunnitteluvaiheessa. Ne ovat siis laittomia, koska ne myönnettiin ilman, että komissiolla oli mahdollisuutta ilmaista kantaansa niiden soveltuvuudesta yhteismarkkinoille.

Kun 93 artiklan 3 kohtaa on rikottu, komissiolla on Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen 14 päivänä helmikuuta 1990 asiassa C-301/87 (Boussac) antaman tuomion mukaisesti oikeus tehdä väliaikainen päätös, jolla Portugalin valtio velvoitetaan lakkauttamaan myönnetty tuki heti.

Jos Portugalin valtio ei noudata komission päätöstä tuen täytäntöönpanon lakkauttamiseksi, komissio voi — samalla kun se jatkaa asian perusteellista tutkimista — lisäksi saattaa asian suoraan yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi, jotta tuomioistuin voi 93 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukaisesti todeta rikkomuksen tapahtuneen.

Koska 93 artiklan 3 kohdan oikeusvaikutukset ovat välittömät ja koska määräys lakkauttaa myönnetty tuki heti on yksiselitteinen ja ehdoton, kyseisen päätöksen vaikutukset on otettava täysipainoisesti huomioon Portugalin oikeusjärjestyksessä.

Komissio on jo aloittanut 93 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun menettelyn Portugalin EPAC:lle myöntämän tuen johdosta, sillä se katsoo käytettävissään olevien tietojen perusteella, ettei tuki sovellu yhteismarkkinoille.

Samalla kun komissio jatkoi tukea koskevia perusteellisia tutkimuksiaan, se pyysi kirjeessään 27 päivältä helmikuuta 1997 Portugalia lakkauttamaan EPAC:lle myönnetystä valtion takauksesta johtuvat vaikutukset sekä toimittamaan komissiolle 15 päivän määräajassa tiedon toimenpiteistä, jotka Portugali toteuttaa täyttääkseen tämän sille 93 artiklan 2 kohdan nojalla asetetun velvoitteen. Portugali ei kuitenkaan ole täyttänyt velvoitettaan.

ON TEHNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Portugalin on heti lakkautettava yritykselle EPAC-Empresa Para a Agroalimentação e Cereais SA valtionvarainministerin 30 päivänä syyskuuta 1996 tekemällä päätöksellä N:o 430/96-XIII perustamissopimuksen 93 artiklan 3 kohdan vastaisesti myönnetty valtion takaus ja toimitettava 15 päivän määräajassa komissiolle tieto toimenpiteistä, jotka se on toteuttanut noudattaakseen tätä päätöstä.

2 artikla

Tämä päätös on osoitettu Portugalin tasavallalle.

Tehty Brysselissä 30 päivänä huhtikuuta 1997.

Komission puolesta

Franz FISCHLER

Komission jäsen